

niso prebili preskušnje iz vrtnarstva ali ki za ta posel niso praktično usposobljeni, ter končno zahteva, da bi moralo vsako učiteljske imeti vzgleden šoski vrt, na katerem bi si učiteljski kandidatje pod vodstvom dotičnega glavnega učitelja pridobili potrebnih praktičnih vednostij in kateri bi služil za vzor vsem šolskim vrtom dotičnega okraja. — Članek „Über Fortbildungscourse für Volksschullehrer“ razpravlja obširno, kaj se je v naši državi zadnja leta storilo za nadaljno izobraženje ljudsko-šolskih učiteljev, ter našteva vse učne zavode, katere je visoko naučno ministerstvo poklicalo v življenje na podstavi znanega ukaza z dne 31. malega srpana 1886. l. Ta članek bralcu prav živu stavi pred oči, kako malo se je v tem oziru storilo še na Kranjskem, kjer učitelji nimajo nobenega nadaljevalnega tečaja nego onega v Grmu pri Rudolfovem.

Tudi drugi del Riegerjevega časopisa je jako bogat in zanimiv po svoji vsebini. Iz mnogih stvari, katere objavlja, zanima bralca zlasti uradno poučilo, kako je ravnati pri statističnem popisovanju ljudskih šol dne 30. malega travna 1890. l. in potem letno poročilo c. kr. deželnega šolskega sveta za Štajersko o stanju ljudskega šolstva v tej kronovini l. 1888./9. To poročilo je doslovno priobčeno.

„Zeitschrift für das österreichische Volksschulwesen“ izhaja po jedenkrat na mesec v zvezkih po 2 poli obsežnih ter stoji za celo leto po pošti samo 1 gl. 50 kr., kdor si jo pa naroči v kakšni knjigarni, dobi jo za 1 gl. 20 kr. Naročnina se pošilja pod naslovom: F. Tempsky, Wien, I. Tuchlauben, 10. Riegerjev časopis se more z dobro vestjo priporočati vsem c. kr. okrajnim šolskim nadzornikom, c. kr. šolskim oblastvom in sploh vsemu učitelstvu, ki se kaj briga za napredek avstrijskega ljudskega šolstva. *Fr. L.*

Nauki o varstvu živali za mladino, z dovoljenjem graškega društva za varstvo živali preložil Anton Poreger, nadučitelj na Humu, tiskal in založil W. Blanke v Ptuj. Cena? To je učilo, katero bi moralo kakor „šolske postavbe“ viseti v vsaki šolski sobi. Na veliki poli močnejšega papirja, ki je pripravna, da se dene v okvir pod šipo, natisnjenih je prav ukusno deset točk o varstvu živali z napisom: „Živali varovati se pravi ljudem koristiti.“ Kakor se spominjamo, videli smo na Štajerskem v več šolah to učilo (v nemškem jeziku) na stenah obešeno. Gospod Poreger je prav dobro pogodil, da je ta „nauk“ preložil na slovensko. Priporočamo ga šolskim vodstvom.

Naši dopisi.

Iz kamniškega okraja. (Konec). Opisanim občanom najbližji sosedje so Zlatopoljci, kateri se tudi še ne morejo ponašati s svojo šolo, a vender morejo se v primeri s svojimi severnimi farani v drugem obziru srečne imenovati. Oblagodarjeni sicer niso z obilnim premoženjem, a kakor je soditi po pomenljivem imenu njihovega stanovališča, revni venderle nikakor niso. Žitne kašte se jim sicer ne polnijo samo z zlatorumeno pšenico lastnega pridelka, a popolniti jih jim pomore drugo žito, osobito zaradi tečnih žgancev vsestrano čislana ajda, katero neki, kakor nikjer drugod v našem okraju posebno ugodna lega dobrega zemljišča skrbno varuje pred smrtonosno jesensko slano. Ti sicer ne bodo toliko poželjivo gledali na dar deželnega odbora, ko se bodo resno pripravljali na zidanje šole, kakor bližnji Palovčani, a branili se ga pa tudi gotovo ne bodo. Dasi natančno ne poznamo razmer občanov vranjepeških in zlatopoljskih, vender bi utegnili trditi s pozitivno gotovostjo, da bodo Zlatopoljci imeli prej šolo, kakor njih severni mejaši. Ako nismo napačno poučeni o sklepih zlatopoljskega občinskega odbora, zavezali so se baje Zlatopoljci, da prej ko mogoče poročé pötem okr. šolskega

svéta deželnemu šolskemu svétu: „Zlatopolje se sedaj, ko ima svoje lastno šolsko poslopje, popolnoma klanja radovoljno vsem šolskim postavam“. Rovanom, pri katerih sedaj vceplja otrokom potrebni pouk v glavo tamošnji cerkovnik, se je že pred davnim časom zavrgla sedanja učilnica. Skušalo se jih je pridobiti za dobri svét, naj bi se združili z bližnjimi Radomljani, na katere se je tudi pritisnilo z zidanjem šole. Toda Rovani niso hoteli živeti od milosti svojih sosedov in sklenili so rajši postaviti na lastnih tleh prostrano šolsko poslopje. A ko so se ustrašili proračuna velikih številk, upadel jim je naenkrat pogum; hvalijo pa sedaj po preteku 6 let na tihem svojo tedanjo umestno in dobro pogojeno previdnost, da niso šli Radomljanom na limanice. Sicer bi pa Rovani bili že zdavnaj lehkó imeli svojo šolo, posebno, ker sta jim dva tamošnja dobrotnika pred nekaj leti ponudila za stavbo šole ves les zastonj. Ostali pa bodo menda še brez šole toliko časa, da bo deželni šolski svét s svojim potrpljenjem prebil železna vrata src rovskih faranov. Sv. Trojica in Velika Vas sta se tudi že priporočili pri šolskih oblastvih, da nuj jim preskrbé dobrih učiteljev, ko si zgradé s svojim denarjem

in podporami „prej ko mogoče“ poslojpe s protokolirano firmo: „šola“, da v prihodnje ne bo treba razglašati „Popotnikovemu“ koledarju „urbi et orbi“, da imata zasilni šoli. Za Češnjice in Skarudino, ki sta do sedaj izkazani tudi med zasilnimi šolami, ne vemo še dobro, se bode li tam kedaj količil prostor za učilno sobo in, kakor je v novih načrtih navadno, za učiteljevo „tesno“ stanovanje. Ravno tu mi pride na misel, da izpregovorim tudi nekoliko o učiteljskih stanovanjih v novih šolskih poslojpih. Prilika je bila marsikom videti učiteljska stanovanja v novih šolskih poslojpih v Radomljah, Trzinu in Domžalah. Zdi se pozornemu opazovalcu, posebno učitelju, kakor bi se bilo pri zidanju popolnoma pozabilo učiteljevo stanovanje, ker se je vsa pozornost obračala le prostoru za zidanje šolske sobe. Ko je že bila šolska soba dogotovljena in poslojpe pod streho, spomnil se je še le zidarski mojster, da učiteljevega stanovanja še ni, na kar se je ostali mali prostor porabil za dve postavni sobici, v katerih naj se učitelj s svojo družino raztegne kakor ve in zna. Ko se predložé načrti novih šol v pregled okr. šol. svétu, naj si učiteljski zastopniki te dobro ogledajo in določno stavijo svoje nasvete. Ako se že gradi kako poslojpe znova, menda to ne bode toliko več stalo, ako se zid potegne za dva ali tri metre dalje, da učitelj vender dobi svojemu stanu primerno stanovanje. — Morebiti kedaj še kaj več o t.m. (Prosimo! Ured.)

O našem mladem učiteljskem društvu zdi se nam, da se njegovi udje premalo zanimajo zanje,

kajti pri prvem letošnjem zborovanju imeli smo priliko videti precejšnje število „papirnatih udov“. Na dejmo se, da v novem letu prihodnje zborovanje privabi v Mengiško šolo k izvestno zanimivemu zborovanju izdatno število neomahljivih udov.

Ti pa, predragi „Tovariš“, 29letni neustrašni bojevnik za naše pravice in neprecenljive svetinje našega predragega materinega jezika, stoj tudi v prihodnje nepremakljiv kot srčen vojak za naš blagor in za blagor ljudske šole na braniku, bodi nam odkritosrčen svetovalec v vseh šolskih stvareh, budi nas k resnemu, vztrajnemu delu na šolskem polju! Pogumno stopaj s ščitom in zastavo vzgledne učiteljske sloge pred domači i tuji svet! Klič svoj zveste o viharnih časih v bojne vrste opominjajoč jih k edinosti!

K temu pomaga naj Bog i Tvoji zvesti prijatelji.

V. Burnik — Kamnik.

Iz Šent-Jernej. (Šolske novice.) V datek k zadnjemu dopisu poročam še sledeče: Slavni c. kr. okrajni šolski svet v Krškem je zaukazal, da se po vsi županiji pobra 50% naklada na davke za zgradbo novih šolskih poslojpih in sicer v Šent-Jernej, potem za nove šole jednorazrednice v Pletterjah, v Orehovici in na Golem (Gallhof). S tem ukrepom se bode naša šola, ki ima sedaj nad 1000 za šolo sposobnih otrok, izdatno razbremenila in za otroke v imenovanih vaséh omogočila redna hoja v šolo.

J. Saje — Št. Jernej.

Vestnik.

Odlikovanja. Presvetli cesar je odlikoval Nj. Pr. naučnega ministra Pavla Gautscha pl. Frankenthurna s podelitvijo baronstva. — Deželni šolski nadzornik za srednje šole na Primorju g. dr. Ernst Gnada je dobil povodom umiroljenja naslov dvornega svetnika.

Osobne premembe. Na mesto umirovljenega deželnega šolskega nadzornika dr. Ernst Gnada je imenovan ravnatelj gimnazije v Pazinu g. Viktor Lešanovsky deželni šolskim nadzornikom za primorske srednje šole. — Visoki c. k. deželni šolski svet v Ljubljani je imenoval učiteljem na II mestni deški ljudski šoli v Ljubljani nadučitelja v Litiji g. Jožefa Cepudra; za učiteljico na mestni dekliški šoli pri sv. Jakopu v Ljubljani podučiteljico na tem zavodu, gospodično Nežiko Zupanovo; učiteljico v Rsdovljici, gospodično Marijo Maroltovo pa zapodučiteljico pri sv. Jakopu; za podučiteljico na nemški mestni dekliški šoli gospodično Emilijo Witschnovo — Gospodična Pavla Wölfling, začasna učiteljica v Velikih Laščah, je

na tej službi stalno umeščena. — Gospodična pl. Lehmannova je dobila začasno službo na štirikazrednici v Trnovcu pri Ilirski Bistrici. — Gospodična Jakobina Naglasova nadomestuje obolelo podučiteljico gospodično Illerschitschevo na nemški mestni dekliški šoli v Ljubljani. — Za obolelo s. Apolonijo Pipan je vstopila kot učiteljica v ženskem sirotišči v Ljubljani s Leonija Bahovec. — G. Maks Šribar, učitelj v Gorenji Sušici je dobil stalno službo na jednorazrednici v Balti Vasi (okraj Novomesto), g. Anton Vrančič, učitelj v Zagradci pa stalno službo na jednorazrednici v Dolskem (kamniški okraj) — G. Fr. Bahovec, učitelj na II. mestni deški šoli v Ljubljani je dobil tretjo, g. A. Funtek, učitelj na Barji prvo starostno doklado — V kranjskem šolskem okraju sta dobila tretjo starostno doklado gg. M. Kuster, nadučitelj in J. Pezdič, učitelj v Kranji.

G. profesor Vekoslav Spinčič v Gorici je dobil kot deželni odbornik istrski za tekoče šolsko leto odpust ter se preselil v Poreč.